

Ohjaussuunnitelma

Sotkamon lukio

Sisällysluettelo

1. Ohjaustoiminta ja sen tavoitteet	3
2. Ohjauksen toimijat ja työnjako	3
3. Ohjaus nivelvaiheissa	5
4. Perusopetuksesta lukioon	5
5. Opinto-ohjauksen järjestäminen	6
6. Lukion vaihtaminen tai lukio-opintoihin siirtyminen ammatillisesta oppilaitoksesta	6
7. Lukio-opintojen keskeytyessä	6
8. Jatko-opinnot	7
9. Alueellinen monialainen yhteistyö	7
9.1 Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen, työ- ja elinkeinopalvelut	7
9.2 Yhteistoiminta sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen ja muiden toimijoiden kanssa	7
9.3 Kansainvälisyysosaaminen	7
10. Esteettömyys	7
11. Ohjaustoiminnan arviointi	8

1. Ohjaustoiminta ja sen tavoitteet

Ohjaustoiminta muodostaa lukiomme toiminnassa kokonaisuuden, joka tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja tulevaisuutta koskevia valintoja ja ratkaisuja. Ohjaustoiminta tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja -ohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Opiskelijoiden opintojen sujumista seurataan ja heidän opintojensa etenemistä tuetaan. Opiskelijoiden opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on koulumme henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä. Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Jokaista opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus ohjaukseen. Ohjausta järjestetään kurssimuotoisena opetuksena sekä henkilökohtaisena ohjauksena. Myös pienryhmäohjausta annetaan tarvittaessa.

Opiskelija saa lukio-opintojensa aikana ohjausta opiskelunsa ja valintojensa tueksi. Ohjauksen avulla opiskelija ymmärtää erilaisten lukioaikaisten valintojen vaikutuksen ura- ja jatko-opintomahdollisuuksiinsa. Opiskelutaidot sekä kyky arvioida omia taitojaan kehittyvät. Opiskelijaa tuetaan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittymistarpeensa oppijana sekä käyttämään hänelle soveltuvia opiskelumenetelmiä. Opiskelijaa harjaannutetaan omien valintojen suunnitteluun ja tekemiseen sekä vastuuseen valinnoistaan.

Tavoitteena on, että opiskelija sisäistää elinikäisen oppimisen merkityksen. Ohjauksessa käsitellään monipuolisesti ja ennakkoluulottomasti erilaisia jatko-opintoihin ja urasuunnitteluun liittyviä vaihtoehtoja opiskelijan omien suunnitelmien ja valintojen tueksi sekä ohjataan opiskelijaa näihin liittyvässä tiedonhaussa. Lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen suunnitelman, joka pitää sisällään opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman (Lukiolaki 714/2018 §26 1 mom). Opiskelija päivittää suunnitelmiaan oppilaitoksen ohjaushenkilöstön tuella. Opinto-ohjauksen keskeinen tehtävä on auttaa opiskelijaa selviämään lukio-opinnoistaan ja ylioppilaskirjoituksista mahdollisimman hyvin ja saamaan jatko-opintokelpoisuuden.

Opiskelijoille selvitetään heti opintojen alussa, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

2. Ohjauksen toimijat ja työnjako

Rehtori

- kokonaisvastuu opetussuunnitelman toteutumisesta
- kurssitarjottimen laatiminen
- vastaa abi-infoista
- koulun ja kodin välinen yhteistyö: esim. vanhempainillat ja urheilijoiden vanhempien viikonlopputapaaminen
- toimii opiskelijahuoltoryhmän puheenjohtajana ja koollekutsujana

Apulaisrehtori

- ryhmänohjaustuokioiden suunnittelu ja koordinointi
- kurssitarjottimen laatiminen

Opinto-ohjaajat

- ryhmänohjaustuokioiden suunnittelu ja koordinointi yhdessä apulaisrehtorin kanssa
- kurssitarjottimen suunnittelussa avustaminen tarvittaessa
- yksilölliset opinto-ohjelmat ja niiden seuranta
- oppilaitosvierailut
- jatko-opinnot
- vanhempainillat ja urheilijoiden vanhempien viikonlopputapaaminen
- tutortoiminnan organisointi
- opiskelijahuoltoryhmän jäsenenä toimiminen

Ryhmänohjaajat

- ryhmänohjaustuokiot
- opinto-ohjelmien toteutumisen ja opintomenestyksen seuranta
- poissaolojen seuranta
- yhteydenpito huoltajiin
- vanhempainillat ja urheilijoiden vanhempien viikonlopputapaaminen
- yhteydenpito ja yhteistyö opiskelijahuoltoryhmän kanssa

Aineenopettajat

- oman oppiaineen opiskelun ohjaus ja opiskelutekniikka
- opiskelijan opintojen etenemisen seuranta omassa oppiaineessa
- poissaolojen seuranta omilla kursseilla
- yhteydenpito ryhmänohjaajien ja opiskelijahuoltoryhmän kanssa
- tiedottaminen oman aineen merkityksestä jatko-opintojen kannalta, esim. kielet
- tukiopetus

Erityisopettaja

- opiskelijan erityisen tuen tarpeen kartoitus opintojen alussa
- yksilöllinen tuki opiskeluun liittyvissä ongelmatilanteissa
- luki-testien järjestäminen
- opiskelutekniikan opettaminen
- opiskelijahuoltoryhmässä toimiminen

Valmentajat

- yhteydenpito koteihin
- yhteistyö ryhmänohjaajien, opinto-ohjaajien ja opiskelijahuoltoryhmän kanssa
- opiskelijoiden tukeminen itsenäiseen asumiseen liittyvissä käytännön asioissa
- urheilijoiden vanhempaintapaamisen järjestelyihin osallistuminen

Kuraattori

- yksilöllinen tuki sosiaalisissa suhteissa ja elämänhallinnassa
- yhteistyö huoltajien, viranomaisten ja ryhmänohjaajien kanssa
- opiskelijahuoltoryhmän jäsenenä toimiminen

Nuorisopsykologi

- psyykinen, yksilöllinen ja yhteisöllinen tuki
- psykologiset tutkimukset mm. oppimisvaikeuksiin ja mielialaan
- yhteistyö huoltajien, koulun toimijoiden ja verkostojen kanssa
- opiskelijahuoltoryhmän jäsenenä toimiminen (yhteisöllinen opiskelijahuoltotyö)
- opiskelijoiden psyykkisen hyvinvoinnin edistäminen ennaltaehkäisevästi yksilö- ja yhteisötasolla
- jatkohoitoon ohjaaminen tarvittaessa

Terveystenhoitaja

- opiskelijoiden terveydentilan seuranta ja edistäminen
- jatkotutkimuksiin ohjaaminen tarvittaessa
- opiskelijahuoltoryhmän jäsenenä toimiminen
- yhteistyö huoltajien ja opettajien kanssa

Kanslisti

- opintotukiasiat
- päättötodistusasiat
- yhteistyö rehtorin ja opinto-ohjaajien kanssa
- ohjaa opiskelijoita eteenpäin ohjausjärjestelmässä, esim. kertoo kenen puoleen kääntyä missäkin asiassa

Urheilijoiden asuntolaohjaaja

- urheilijoiden muu arki opetuksen ja valmennuksen ohella

Tutorit

- uuden lukiolaisen opastaminen
- koulun esittelytehtävät, esim. vanhempainillat
- koulun yhteishengen ja opiskelijoiden opiskelumotivaation parantaminen yhdessä oppilaskunnan hallituksen kanssa

3. Ohjaus nivelvaiheissa

Ohjauksen merkitys korostuu nivel- ja siirtymävaiheissa. Sotkamon lukio antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Sotkamon lukio osallistuu vuosittain yhdeksäsluokkalaisten vanhemmille suunnattuun vanhempainiltaan, jonka tarkoitus on esitellä lukio-opintoja.

4. Perusopetuksesta lukioon

Oppilas- ja opiskelijahuollollisen pedagogisen tiedonsiirron tavoitteena on tukea nuoren siirtymistä perusopetuksesta lukioon ja edesauttaa opintojen joustavaa aloittamista. Tiedonsiirrolla on tavoitteena tukea opiskelijan onnistumista ja hyvinvointia sekä auttaa lukioita ennakoimaan opiskelijan pedagogisen tuen tarvetta.

Perusopetuslain (1288/2013, 40 §) mukaan: 'Jos alle 18-vuotias oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän tämän lain, lukiolain (629/1998), ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998) tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) mukaisesti järjestämään opetukseen, toimintaan tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppilaan opetuksen tai koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.'

Tiedot opiskelijan peruskoulun aikana saamasta pedagogisesta tuesta siirretään luottamuksellisesti, opiskelijan etu huomioiden. Tiedonsiirto tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa. Tavoitteena on opiskelijoiden opiskelun tukemisen kannalta olennaisen tiedon siirtäminen.

Sotkamon kunnassa perusopetuksen ja toiseen asteen koulutuksen järjestäjien kanssa on sovittu, että pedagogiseen tukeen liittyvä tieto siirretään tiedonsiirtolomakkeella:

- Lomake täytetään perusopetuksessa yhdessä oppilaan, huoltajien ja tarvittavien opettajien kanssa.

- Perusopetuksen opinto-ohjaaja lähettää lomakkeesta kopion lukion opinto-ohjaajalle
- Lomakkeen tiedot otetaan käyttöön jatko-opinnoissa. Tarvittaessa pidetään lisäksi opiskelijakohtainen tiedonsiirtopalaveri.

5. Opinto-ohjauksen järjestäminen

Opinto-ohjausta toteutetaan henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena sekä luokkamuotoisena ohjauksena. Ensimmäisenä lukiovuotena luokkamuotoisessa ohjauksessa tutustutaan lukio-opiskelun käytänteisiin ja tehdään alustava ylioppilaskirjoitussuunnitelma. Opiskelijat kutsutaan henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun vähintään kerran vuodessa. Tämän lisäksi he voivat käydä opinto-ohjaajan luona halutessaan useamminkin.

Toisena lukiovuotena luokkamuotoisessa ohjauksessa keskitytään ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintojen suunnitteluun. Jatko-opintojen osalta opiskelijat käyvät myös henkilökohtaisessa ohjauksessa, jossa varmistetaan, että kirjoitussuunnitelma ja jatko-opintosuunnitelma ovat linjassa keskenään.

Viimeisenä lukiovuotena ohjauksen pääpaino on jatko-opinnoissa. Ohjaukseen kuuluu oppilaitosvierailuja, koulutusesittelyjä ja työelämäyhteistyötä. Halutessaan opiskelija voi täyttää jatko-opintohakulomakkeen yhdessä opinto-ohjaajan kanssa.

Valmistunut opiskelija on oikeutettu saamaan jälkiohjausta vuoden ajan valmistumisestaan.

6. Lukion vaihtaminen tai lukio-opintoihin siirtyminen ammatillisesta oppilaitoksesta

Mikäli opiskelija vaihtaa opiskelupaikkaa toisen asteen sisällä, opinto-ohjaaja huolehtii, että tiedot opiskelijan saamasta pedagogisesta tuesta siirtyvät luottamuksellisesti, opiskelijan etu huomioiden uuteen oppilaitokseen. Tiedonsiirto tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa. Tavoitteena on siirtää opiskelun kannalta olennainen tieto.

Opiskelijat, joiden lukio-opinnot ovat vaarassa keskeytyä tai keskeytyneet, ja joilla ei ole tiedossa uutta opiskelupaikkaa, ohjataan nuorisolain 7 c § (20.8.2010/693) mukaisesti etsivän nuorisotyön ohjauspalveluihin. Lain mukaan koulutuksen järjestäjän on luovutettava alle 25-vuotiaan nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot nuoren kotikunnan etsivää nuorisotyötä varten, mikäli nuori keskeyttää opinnot lukiokoulutuksessa. Tietojen luovuttaminen tehdään yhteistyössä nuoren ja hänen huoltajiensa kanssa. Myös huoltajat tai nuori itse voivat olla suoraan yhteydessä etsivään nuorisotyöhön.

7. Lukio-opintojen keskeytyessä

Lukion opinto-ohjaajat, ryhmäohjaajat ja rehtori ohjaavat tarvittaessa opiskelijaa jatkopaikkaan lukio-opintojen keskeytyessä. Yhteistyötä tehdään aina alle 18-vuotiaiden kohdalla myös huoltajien kanssa. Suurin osa lukion keskeyttäjästä siirtyy joko toiseen päivälukioon tai aikuislukioon tai ammatilliseen oppilaitokseen. Siirto tehdään aina tarvittaessa saattaen vaihtaan.

8. Jatko-opinnot

Sotkamon lukion opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua Oulun yliopiston Abipäivät ja Kajaanin Ammattikorkeakoulu KAMK:n Avoimet ovet - tapahtumaan syyslukukauden aikana ja tutustua yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen koulutustarjontaan ja opiskeluun. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijat/henkilökunta käyvät esittelemässä eri koulutusaloja lukiolaisille.

Koulutusaloihin tutustumisia järjestetään mahdollisuuksien mukaan. Jatko-opintoja käsitellään myös opinto-ohjauksen kursseilla. Lukiolaisen on mahdollista tutustua korkeakouluopintoihin myös suorittamalla korkeakouluopintoja lukio-opintojensa aikana. Korkeakouluopintoihin tutustuminen jo lukioaikana auttaa jatko-opintojen suunnittelussa ja niihin hakeutumisessa.

9. Alueellinen monialainen yhteistyö

9.1 Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen, työ- ja elinkeinopalvelut

Opiskelijoille tarjotaan lukioaikana mahdollisuuksia tutustua työelämään, yrittäjyyteen ja oman kiinnostuksensa mukaisiin ammattialoihin. Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan alueella järjestettäviin nuorille suunnattuihin työelämä- ja rekrytointitapahtumiin. Opiskelijoita ohjataan ja kannustetaan tutustumaan työelämään myös kesätyön kautta. Hyödynnetään kunnan tarjoamat mahdollisuudet työelämään tutustumisessa esim. kesätyöseteli. Tehdään yhteistyötä yrittäjyyttä tukevien alueellisten ja valtakunnallisten hankkeiden ja toimijoiden sekä TE-palveluiden, ELY-keskuksen ja AVI:n kanssa.

9.2 Yhteistoiminta sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen ja muiden toimijoiden kanssa

Opiskelijoille esitellään käytettävissä olevat sosiaali- ja terveystoimen palvelut ja niiden saatavuus heti opintojen alussa. Pyritään tekemään yhteistyötä kulloinkin käynnissä olevien nuorten palveluja tuottavien hankkeiden kanssa. Tehdään tarvittaessa yhteistyötä paikallisen nuorisotoimen, etsivän nuorisotyön sekä muiden nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa, jotta opiskelijat pystyvät hakeutumaan nuorille tarkoitettuihin palveluihin ja harrastustoimintaan.

9.3 Kansainvälisyysosaaminen

Opiskelijoita informoidaan kansainvälisistä opiskelu-, työharjoittelu-, vapaaehtoistoiminta- ja työntekomahdollisuuksista ulkomailla. Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan mm. ystävyyskoulutoimintaan, opiskelijavaihtoon, koulun kansainvälisyysprojekteihin, opintomatkoihin ja kotikansainvälistymiseen.

10. Esteettömyys

Opiskelijan opintopolun aikainen fyysinen, sosiaalinen ja psyykinen esteettömyys turvataan mahdollisuuksien mukaan koulurakennuksessa ja koulurakennuksen ulkopuolella järjestettävässä toiminnassa. Tavoitteena on, että jokainen opiskelija voi ominaisuuksistaan riippumatta opiskella yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti muiden kanssa.

Esteettömyys huomioidaan ammatinvalinta- ja uraohjauksessa. Siirtymävaiheissa esteettömyys toteutuu siten, että opiskelijoille tarjotaan yhdenvertainen mahdollisuus haun tekemiseen. Hakuprosessi on valtakunnallisesti yhdenmukainen. Jatko-opintojen osalta ohjauksessa opastetaan esimerkiksi jatko-opiskelupaikan hakemisen erityisjärjestelyjen mahdollisuuksista

11. Ohjaustoiminnan arviointi

Ohjaustoimintaa arvioidaan vuosittain asiakastytyväisyyskyselyllä ja kurssipalautteilla. Koulukohtaista ohjaussuunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti.